Instytut Europy Środkowej

Komentarze IEŚ

Redakcja: Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji), Szczepan Czarnecki, Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Łukasz Krzyżanowski, Sławomir Łukasiewicz, Damian Szacawa, Agata Tatarenko

Nr 1513 (18/2026) | 28.01.2026

ISSN 2657-6996

© IEŚ

Michał Paszkowski

Rynek gazu ziemnego w Europie Środkowej w 2026 r.

Rynek gazu ziemnego w Europie Środkowej w 2026 r. będzie odgrywać kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego regionu w ogóle. Po szoku podażowym wywołanym pełnoskalową agresją Rosji na Ukrainę w 2022 r., państwa regionu stopniowo dostosowały swoje modele zaopatrzenia do nowych realiów geopolitycznych. Kluczowym elementem tej transformacji stał się gaz ziemny dostarczany drogą morską (LNG), którego rosnąca dostępność na rynku światowym, wraz z dynamiczną rozbudową infrastruktury importowej, umożliwia ograniczenie ryzyk związanych z tradycyjnym wschodnim kierunkiem dostaw. W nadchodzących latach regionalny rynek gazu ziemnego będzie kształtowany przez wzrost podaży LNG, zmiany w polityce sankcyjnej wobec Rosji, ewolucję popytu oraz rozwój regionalnych połączeń międzysystemowych.

LNG i infrastruktura jako fundament nowego modelu bezpieczeństwa. Prognozowany wzrost światowych dostaw LNG stanowi jeden z kluczowych czynników stabilizujących europejski rynek gazu ziemnego w perspektywie 2026-2028. Import LNG do Europy w pierwszym kwartale 2026 r. ma wzrosnąć średnio o 14% rok do roku, osiągając poziom ponad 518 mln m^3 dziennie. Tendencja ta jest napędzana uruchamianiem nowych mocy eksportowych, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych, gdzie m.in. projekt Golden Pass LNG w Teksasie ma znacząco zwiększyć światową podaż.

Także w Europie Środkowej podstawą funkcjonowania runku gazu ziemnego stały się dostawy LNG, które w ciągu kilku lat zastąpiły dostawy z Rosji, stając się głównym źródłem podaży. Państwa Europy Środkowej nie dysponują znaczącym potencjałem wydobywczym w skali regionu, oprócz Rumunii oraz Polski („Komentarze IEŚ", nr 598), ale korzystają z rozbudowanej infrastruktury importowej w postaci terminali regazyfikacyjnych zlokalizowanych w Polsce, Chorwacji oraz na Litwie. Terminal LNG w Świnoujściu, po rozbudowie zdolności regazyfikacji do poziomu 8,3 mld m^3 rocznie, pełni funkcję kluczowego punktu wejścia gazu ziemnego do systemu Europy Środkowej, obsługując nie tylko rynek krajowy, lecz także Czechy, Słowację i Ukrainę. Planowany pływający terminal LNG typu FSRU (6,1 mld m^3 rocznie) w rejonie Gdańska dodatkowo wzmocni pozycję Polski jako głównego hubu importowego regionu („Komentarze IEŚ", nr 829). Na północy regionu znaczącą funkcję pełni również terminal LNG w Kłajpedzie na Litwie. Stał się on nie tylko alternatywą dla rosyjskich dostaw gazu ziemnego w państwach bałtyckich, lecz także realnym punktem wsparcia dla Ukrainy i Polski, czego przykładem są pierwsze dostawy amerykańskiego LNG, realizowane przez spółkę energetyczną DTEK z Ukrainy[1].

Równolegle rośnie znaczenie terminalu na wyspie Krk, który po zwiększeniu mocy regazyfikacyjnych do 6,1 mld m^3 rocznie stał się ważnym źródłem dostaw tego surowca dla państw Europy Południowo-Wschodniej i części Europy Środkowej[2]. W praktyce oznacza to, że region uzyskał zwiększony dostęp do dwóch niezależnych osi importowych LNG, a więc północnej i południowej, co znacząco wzmacnia jego odporność na zakłócenia dostaw. Kluczową rolę odgrywają również połączenia transgraniczne, które umożliwiają przesył surowca z terminali do odbiorców w głębi regionu. Bez nich nadpodaż LNG na rynku światowym nie przekładałaby się na realne bezpieczeństwo dostaw.

[1] N. Buli, *Ukraine's DTEK imports its first US LNG via Lithuania*, 18.11.2025, https://www.reuters.com/business/energy/ukraines-dtek-imports-its-first-us-lng-via-lithuania-2025-11-18/ [21.01.2026].

[2] Dodatkowa zdolność zostanie udostępniona od 3 lutego 2026 r. LNG Hrvatska, *Notice on the start of the Auction for the allocation of additional regasification capacities of LNG Terminal*, 2.01.2026, https://lng.hr/en/2026/01/02/notice-on-the-start-of-the-auction-for-the-allocation-of-additional-regasification-capacities-of-lng-terminal-2/ [21.01.2026].

W najbliższych latach także infrastruktura będzie odgrywać istotną rolę w regionalnym wykorzystaniu LNG. Ograniczenia przepustowości, różnice taryfowe oraz zdolność do krótkoterminowego handlu transgranicznego w coraz większym stopniu determinują ceny i dostępność surowca w poszczególnych państwach Europy Środkowej. W efekcie region funkcjonuje jak system naczyń połączonych, w którym przewagi infrastrukturalne jednych państw bezpośrednio wpływają na bezpieczeństwo energetyczne pozostałych.

Wzrost znaczenia Norwegii, USA i Azerbejdżanu w strukturze dostaw. Równolegle do ekspansji LNG obserwowany jest wzrost znaczenia trzech kluczowych kierunków dostaw gazu ziemnego do Europy, a więc Norwegii, Stanów Zjednoczonych oraz Azerbejdżanu. Norwegia pozostaje największym dostawcą surowca do Unii Europejskiej, pokrywając ok. 30% kształtującego się zapotrzebowania. Choć produkcja na Norweskim Szelfie Kontynentalnym w 2025 r. nieznacznie spadła względem rekordowego 2024 r., prognozy na lata 2026-2029 wskazują na stabilizację wydobycia dzięki nowym projektom inwestycyjnym i wydłużaniu cyklu życia istniejących złóż. Stany Zjednoczone umacniają swoją pozycję jako dominujący dostawca LNG do Europy. W warunkach relatywnie niskich cen w regionie Azji i dużej elastyczności kontraktowej, Europa – w tym Europa Środkowa – pozostaje atrakcyjnym rynkiem zbytu dla amerykańskich eksporterów. Coraz większe znaczenie ma także Azerbejdżan, który systematycznie rozszerza swoją obecność na rynku europejskim. Rozpoczęcie dostaw do Austrii i Niemiec od 2026 r. potwierdza zdolność do dalszego zwiększenia eksportu („Komentarze IEŚ", nr 937). Choć wolumeny gazu ziemnego dostarczane z Azerbejdżanu są ograniczone w porównaniu z Norwegią oraz USA, to jego znaczenie dla Europy Środkowej polega na dywersyfikacji kierunków dostaw, zwłaszcza dla państw takich jak Węgry, Słowacja oraz Rumunia.

Popyt regionalny i zmieniająca się rola gazu ziemnego. Państwa Europy Środkowej, podobnie jak pozostałe państwa UE, doświadczają trwałego spadku zużycia gazu ziemnego, choć z różną dynamiką. Przemysł energochłonny, który w regionie odgrywał istotną rolę, nie odbudował się w pełni po szoku cenowym z lat 2022-2023. W wielu przypadkach wysokie koszty energii elektrycznej doprowadziły do trwałego ograniczenia produkcji lub jej relokacji. Jednocześnie gospodarstwa domowe i sektor komunalny stopniowo zmniejszają zużycie gazu ziemnego dzięki poprawie efektywności energetycznej oraz alternatywnym źródłom ogrzewania.

W elektroenergetyce rola gazu ziemnego również ulega redefinicji. W państwach Europy Środkowej, gdzie bilans energetyczny wciąż w dużym stopniu opiera się na węglu, gaz ziemny nie stał się bazowym nośnikiem energii, lecz raczej narzędziem przejściowym i bilansującym system energetyczny. Rosnący poziom wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii, szczególnie wiatru i fotowoltaiki, ogranicza liczbę godzin pracy bloków gazowych, czyniąc popyt na gaz ziemny bardziej zmiennym i trudniejszym do prognozowania.

Konsekwencją tych zmian jest wzrost znaczenia elastyczności popytu i krótkoterminowych mechanizmów rynkowych. Dla Europy Środkowej oznacza to większą wrażliwość na warunki pogodowe oraz na zmiany cen w sąsiednich regionach. Coraz rzadziej gaz ziemny jest wykorzystywany w sposób stabilny i przewidywalny, a coraz częściej pełni funkcję zabezpieczenia systemu w okresach szczytowego zapotrzebowania lub niskiej generacji z OZE.

Wnioski

- Prognozowany wzrost światowej podaży LNG, w połączeniu z rozbudową infrastruktury importowej w Europie Środkowej, znacząco zwiększy odporność regionu na szoki podażowe. Terminale w Świnoujściu, Krk i Kłajpedzie tworzą wielokierunkowy system bezpieczeństwa, który ogranicza ryzyko dominacji jednego dostawcy.
- Struktura dostaw gazu ziemnego do Europy Środkowej będzie coraz bardziej zróżnicowana geograficznie i politycznie. Norwegia, USA i Azerbejdżan zastąpiły Rosję nie tylko wolumenowo, ale również w długoterminowych strategiach energetycznych państw regionu.

- Europa Środkowa przeszła w krótkim czasie transformację z regionu zależnego od jednego kierunku dostaw w obszar oparty na LNG i połączeniach międzysystemowych. Zwiększyło to jej odporność na szoki podażowe, ale jednocześnie uzależniło stabilność rynku od sprawności infrastruktury.
- Rola Europy Środkowej jako obszaru tranzytowego i dystrybucyjnego będzie rosła. Integracja rynków gazu ziemnego Polski, Słowacji, Ukrainy i państw bałtyckich sprzyja powstawaniu nowego układu regionalnego, w którym bezpieczeństwo dostaw opiera się na elastyczności, LNG oraz gęstej sieci połączeń międzysystemowych, a nie na pojedynczym, dominującym kierunku importu.